

MADALYON KAMPANYASI

Ressam Melek, 10 Kasım 1938'de Atatürk'ün hayatını kaybetmesinden sonra, 1939'da Atatürk için bir anı madalyonu tasarlar. Tasarladığı anı madalyonunun bir yüzünde; "ATATÜRK" yazısı ve "10 İKİNCİTEŞRİN 1938" ifadesi; diğer yüzünde de "KURTARDIĞIN TÜRK KADINI SANA MİNNETLE EBEDİYEN AĞLAYACAKTIR" ifadesi, bulunmaktadır. Dönemin gazete haberlerinden, Melek'in, tasarladığı madalyonun kadınlar aracılığıyla veya kadınlar için değerlendirilmesi isteğini görebiliyoruz. Fakat Melek o tarihlerde bu isteğini gerçekleştirememiş.

Sonraki süreçte, Melek'in, 27 Mayıs İhtilali'nden kısa bir müddet sonra İstanbul'a geldiği ve İstanbul'da bulunduğu süre içerisinde, İstanbul Valisi ve Belediye Başkanı Tümgeneral Refik Tulga'yı ziyaret ettiği ve madalyon eskizinden söz ettiği anlaşılıyor. Görüşme sonrası, General Tulga da Melek'i, eşi Jale Tulga aracılığıyla tanıdığı Kadınlar Dayanışma Birliği İstanbul Merkezi Başkanı ve Darülacezeye Yardım Derneği Yönetim Kurulu Başkanı İffet Halim Oruz'a yönlendirir.

İffet Halim, 07.04.1964 tarihinde İstanbul Radyosu'nda, İstanbul Huzurevi'nin kuruluşuna ilişkin yaptığı konuşmada, Melek'le görüşmesini şu şekilde anlatıyor:

"1960 dolaylarında bulunuyorduk. Bir gün sanatçı kadınlarımızdan Ressam Melek, o tarihte İstanbul Valisi olan Refik Tulga'ya giderek, 1938'de Paris'te madalyon eskizleri üzerinde çalışırken, Atatürk'ün ölümü ile duyduğu büyük teessür içinde yaptığı bir madalyon modelini göstermiş ve dileğini açıklamıştır: Bu madalyon modelini Türk kadınının Ata'sına minnet duygularını belirtmek için yapmıştır. Madalyon basılarak kadınlar eliyle satılacak olursa Atatürk'e bir anıt yaptıracaktır. Ancak sanatçı 1938'den beri uygulayamadığı bu teşebbüsünü desteklemesi için Sayın Tulga'dan ricada bulunmuştur. O da bizimle görüşmesini tavsiye etmiştir. Neticede görüştük."

İffet Halim, yaptıkları görüşmede, Melek'e, özetle; "Madalyonları bastıralım. Fakat bu madalyon geliriyle bir huzurevi kuralım. Atamıza olan minnet duygularımızı bu huzurevi ile anıtlıştıralım" teklifinde bulunur. Melek'in de olumlu görüşüyle madalyonların bastırılmasına karar verilir. Melek de madalyonun ikinci bir versiyonunu hazırlar.

Darülacezeye Yardım Derneği, 17.10.1960 tarihli toplantısında, Melek'in madalyonunun tıpkı basım şeklinde çoğaltılarak satışından sağlanacak gelire Darülaceze bünyesi dışında bir huzurevi kurulmasını kararlaştırır. Dernek yönetiminin vizyonu huzurevini açtıktan sonra genişleterek bunu bir "huzur sitesi"ne çevirmek yönündedir. Darülacezeye Yardım Derneği Genel Kurulu, 10.12.1960 ve 13.04.1963 tarihli toplantılarında, Dernek yönetim kuruluna, huzurevi kurma görev ve yetkisini verir.

Melek'in, Madalyonun kadınlar eliyle ve kadınlar için değerlendirilmesi isteği, Madalyon satışına Darülacezeye Yardım Derneği ile birlikte, İffet Halim'in İstanbul Merkezi'nin Başkanı olduğu Kadınlar Dayanışma Birliğinin ve Hasene Ilgaz'ın Başkanı olduğu İstanbul Sosyal Hizmetler Koordinasyon Kurulunun da katılımıyla gerçekleşmiş olur. Böylece "Madalyon Kampanyası" başlar. Kampanya sürecinde Madalyonlar zaman zaman "Huzur Madalyası" olarak da anılacaktır.

Melek'in 1961 yılında yeniden düzenlediği madalyonun bir yüzünde, bu kez; "KURTARDIĞIN TÜRK KADINI SANA BAĞLILIĞINI SUNAR" ifadesi ve madalyonun en altında büyük harflerle yazılmış minik bir MELEK yazısı, diğer yüzünde de "ATATÜRK" yazısı ve "10 KASIM 1938" ifadesi yer almaktadır.

Madalyonlar iki ayrı boyda ve özel bir alaşımdan, Darphane tarafından basılmıştır. Büyük boy Madalyonlar, 86 mm çapında, 4 mm kalınlığında ve 216 gr ağırlığındadır. Altın yaldızlı veya okside olarak üretilen madalyonların tahta kaidesi de bulunmaktadır. Madalyonların tahta kaideleri Bahattin Dursunoğlu'na yaptırılmıştır. Küçük boy Madalyonlar, 40 mm çapında, 2 mm kalınlığında ve 28 gr ağırlığındadır. Altın yaldızlı ve kulplu olarak üretilmiştir. Büyük boy Madalyonlar 50 TL'ye ve küçük boy olanlar da 10 TL'ye satışa çıkarılmıştır.

Madalyonlar;

- 30 Ağustos 1961 tarihinde Beylerbeyi Sarayı'nda "Dost Eller" adıyla düzenlenen baloda açık artırmayla,
- Ziraat Bankasının, Darülacezeye Yardım Derneği tarafından seçilen, Türkiye'deki tüm şubelerinde,
- İstanbul'un tüm mahalle Muhtarları aracılığıyla da

satılmıştır.

Madalyon Kampanyası boyunca yaklaşık 40.000 adet küçük ve 1.500 adet büyük madalyon bastırılmış olup, madalyon satışlarından, diğer kampanyalarla birlikte toplam 500.000.-TL kadar bağış elde edilmiştir.

Madalyon satışlarının yanı sıra, Darülaceze Yardım Derneği yönetimi, huzurevi olarak kullanılmaya elverişli bir bina arayışındadır. Nihayet aranan huzurevi binası İstanbul, Bahçelievler'de bulunur. Sonrasında söz konusu bina 600.000.-TL bedelle, 03.06.1964 tarihinde satın alınır.

Darülaceze Yardım Derneği, huzurevi kuruluş çalışmalarını yürütmek üzere ayrı bir dernek kurmaya karar verir. Böylece Huzurevleri Kurma ve Yaşatma Derneği 11.02.1963 tarihinde İstanbul'da kurulur ve 1967 yılında da kamuya yararlı dernek statüsünü kazanır. İstanbul Huzurevi Müdürlüğüne Hasene Ilgaz ve Müdür Yardımcılığına Zekeriya Salıcı atanır.

Nihayet, 15.07.1964 tarihinde İstanbul Huzurevi, Melek'in, İstanbul Belediye Başkanı Haşım İşcan ve diğer konukların katıldığı bir törenle hizmet vermeye başlar. Böylece Melek'in onlarca yıl önceki hayali gerçekleşmiş olur.